

Skickas endast via e-post

Om Livsmedelshandlarna

Livsmedelshandlarna är en rikstäckande branschorganisation som samlar privatägda matbutiker för samverkan i konkurrensneutrala frågor. Föreningens medlemmar har varumärken som ICA, Hemköp, Tempo, Handlar´, Matöppet och Nära Dej på sina butiker. Många av medlemmarna är spelombud och ser det som en viktig del i den samhällsfunktion butikerna har att, utöver mat och andra dagligvaror, även fse till att kunderna har tillgång till spel i en säker miljö. På samma sätt som receptfria läkemedel och tobaksvaror. Livsmedelshandlarna vill, av skäl som anges nedan, att ett eventuellt kommande förbud om spel på kredit innehåller ett tydligt undantag som gör det fortsatt möjligt att betala spel i butik med alla förekommande betalkort.

Svar på remiss om Ett nytt förbud mot spel på kredit, Fi2024/00442

Konsekvensen av förslaget i den delen som rör fysiska spelombud kommer bli stor i våra butiker inom Livsmedelshandlarna av det skälet inkommer vi med en remiss på promemorian om Ett nytt förbud mot spel på kredit, Fi2024/00442.

Synpunkter på promemorians förslag

Förbudet går inte att hantera på ett sådant sätt att regelefterlevnad kan garanteras.

Förklaringen är enkel. Betalning av spel och lotter sker oftast via kortterminaler, dessa har inte någon funktion som visar om det är ett debet- eller betal-/kreditkort. Vår personal har heller ingen praktisk, eller laglig, möjlighet att kontrollera kundens kort manuellt vid köp även om det är ett fysiskt kort. Det är inte tillåtet för butikspersonalen att be om att få kortet överlämnat för att försöka avgöra vad det är för kort. Även när butikspersonalen kan se vilket kort som används är det svårt avgöra vad det är för typ av kort som regeringen hänvisar till i promemorian eftersom det finns en stor variation av kort och det är inte alltid tydligt angivet på kortet om det rör sig om ett debet eller betal-/kreditkort. Vi kan konstatera att i en stressad försäljningssituation skulle det inte vara särskilt enkelt för butikspersonalen att göra denna kontroll, även efter utbildning. Det skulle därmed vara svårt att garantera efterlevnad av förbudet genom manuell kontroll.

Dessutom sker kortbetalning i allt större utsträckning utan inblandning från butikspersonalen via självutcheckning eller genom en mobiltelefon, i en klocka eller liknande. Det finns helt enkelt inget fysiskt kort att kontrollera och se om det är ett debet- eller betal-/kreditkort.

Att införa en rutin som innebär att personalen ska börja kontrollera kort vid köp av spel och lotter, och begära att kunden ska byta kort alternativt helt neka köp om kunden vill betala med ett betal- eller kreditkort, skulle vara omständligt och i vissa fall kunna uppfattas som kränkande. Det skulle få en negativ påverkan på både butikspersonalens arbetsmiljö och på kundupplevelsen. Försäljningssituation är tidspressad och det finns inte förutsättningar för butikspersonalen att göra denna kontroll, även efter utbildning. Utbildningsinsatsen skulle dessutom vara omfattande för den, till antal, stora grupp medarbetare som kassapersonalen utgör, som dessutom har hög personalomsättning.

Det skulle därmed vara svårt att garantera efterlevnad av förbudet, konsekvensen av förslaget blir därför att överväga om vi ska sluta eller starkt begränsa försäljningen av spel och lotter.

Förbudet tar inte hänsyn till att köp av spel och lotter i butik har lägre risk

Vi ser positivt på spelreglering som säkerställer ett högt konsumentskydd och som motverkar överdrivet spelande. Men regeringens förslag riskerar att driva spel från skyddad fysisk miljö i våra butiker med väl utvecklad omsorgsplikt till högre riskmiljöer.

Spel som säljs fysiskt i handeln som Lotto, Triss, Harry Boy och Stryktipset har lägre risk än motsvarande spelupplevelse online. I Folkhälsomyndighetens undersökning "Swelogs" anges tillgänglighet som en av de faktorer som styr risk: "om spelet finns tillgängligt i vardagen eller om spelaren måste uppsöka speciella platser." I det senare fallet, att man behöver uppsöka speciell plats (såsom en butik eller ett spelombud) blir risken påtagligt lägre. Vidare konstateras att "...spel med lång tid från insats till utfall med kort sammantagen speltid per tillfälle och med få variationer" har låg riskpotential, och att exempel på sådana spel är "lotter köpta hos ombud."

All försäljning av spel omfattas av omsorgsplikten, vilket hos våra butiker som är spelombud omfattar utbildning och ett långtgående ansvar för att motverka problemspelande. Spelombud utbildas och certifieras och anmäler om en kund visar tecken på spelproblem. Omsorgsplikten är väl utvecklad och är en grundpelare för våra butiker som är spelombud och som därmed beviljats avtal med Svenska Spel och ATG.

Omsorgsplikten är en bärande del av den svenska spelregleringen. Om man försvårar för köp av spel i butik genom att införa regler för vilka betalmedel som accepteras med de konsekvenser som beskrivs ovan så kommer det påverka var människor väljer att spela. Det är rimligt att anta att en del det spelande som idag sker i handeln, i synnerhet vadslagning på hästspel och sportspel kommer att övergå till att spelas online där olicensierade aktörer har en inte obetydlig del av marknaden och där risken dessutom är högre än i den mer kontrollerade butiksmiljön.

Konsekvenser för handeln

De praktiska svårigheter som beskrivits ovan innebär att såväl köp som försäljning av spel och lotter blir för krångligt och tidskrävande. Som spelombud behöver våra butiker ta hänsyn till konsekvenserna i kassalinjen eftersom det skulle fördröja betalningsflödet och medföra längre köer. Vi vill även poängtera den försämrade arbetsmiljön för butikspersonalen som förslaget innebär. Till skillnad från vad som anges i promemorian, skulle förslaget medföra mer än marginella intäktsförluster. Promemorian har heller inte tagit hänsyn till att kassapersonalens tid kostar pengar, tiden det kommer ta att kontrollera kort innebär att förtjänsten med att sälja spel och lotter i försvinner. I Handelns Utredningsinstitut huvudscenario beräknas intäktstappet för handeln till [utvidgat resonemang på basis av HUIs rapport].

För våra butiker i glesbygden blir konsekvenserna större. Försäljningen av spel och lotter är där en viktig del av intäkten och trafikflödet till butiken och förslaget kommer påverka förutsättningarna för att driva vissa av dessa butiker vidare. En omedelbar och drastisk intäktsminskning kommer påverka dessa butikers möjlighet att upprätthålla sina verksamheter på nuvarande nivå. Det påverkar både deras funktion som viktig social mötesplats som den samhällsservice de erbjuder i form av paketutlämning, ombud för Systembolaget och apotek.

Livsmedelshandlarna förslår därför att det ska finnas ett undantag från förslagen i Fi2024/00442 för all försäljning av spel och lotter som säljs i butik direkt till kund.

Som ovan

Pär Bygdeson, vd Livsmedelshandlarna

